

hinnők, lábunk gyökeret verne, kőbálvánnyá válnánk, s minden további létmegnyilvánulásunk értelmetlen lenne.

Aldjuk ma imádságos szent áhítattal Istent, aki nekünk ezt a reményt adta.

A reménység ösztönöz és kötelez. Parancsot ad. Azt a tudatot táplálja, hogy Isten „rajtunk függő szeme“ nemcsak az égből aláhulló áldást adja „hegyes-völgyes“ tájainkon élő népének, hanem külön figyelemmel kíséri, miként indul a jövő felé az ő népe. Így esik különös hangsúly a kezdésre.

Nézd az emberi élet kezdeteit; a csecsemő érkezését; hogy milyen lesz; az első hangot, az első mozdulatot, az első értelmes szót, az első lépést, az első teljesítményeket, mennyire érzékenyen figyeli minden szülő, s ebből milyen fontos következtetéseket von le a jövőre nézve.

De nézd: egy vers első sora, a zene első akkordja, a könyv első bekezdése, mind-mind mennyire meghatározzák annak sikerét. Jól kezdeni. Ez a reménység parancsa. Jól kezdeni az évet és így érdemelni ki Isten áldását és gondviselését.

Szépen mondani ki az újesztendő első mondatát. Jobb lábbal indulni, jobb kézzel kezdeni, jobbik éneddel mutatkozni be a jövő előtt.

Ezek azok a parancsok, melyeket parancsol Isten azért, hogy az ígért földjét elérhessük s azt tartósan bírassuk.

Soha ne feledjük el, hogy Isten gondviselő szeme rajtunk függ az esztendő kezdetétől az esztendő végéig. Ámen.

Dr. LÖRINCZY GÉZA

„A MI VITÉZKEDÉSÜNK FEGYVEREI NEM TESTIEK“

2Kor 10,4

Pál apostol a keresztény ember vitézkedése fegyvereiről azt mondja, hogy azok nem testi fegyverek. Hát milyenek? — vetődik fel bennünk a kérdés. Vannak más fegyverek is a testi, az anyagi fegyvereken kívül? Vannak, és gyakran a testi fegyverek gyengébbnek bizonyulnak azoknál, amelyeket a lélek fegyvereinek nevez az apostol. A lelki fegyverek közül csak egyről emlékezünk meg ez alkalommal, ez a bátorság.

A bátorság az egyike a legfontosabb és leghatalmasabb lelki fegyvereknek, mert erősíti az Istenben való hitet, és azt a meggyőződést, hogy az ügy, amelyért bátran kiállok, méltó Isten támogatására, és hogy Isten valóban velem is lesz. S „ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?“ Mily erőforrása ez a bátorságnak.

Ma nem arról a bátorságról akarok beszélni, amely a háborúk vérzivarjaiban fűtheti a katonát. Mily sajnálatos, hogy az emberiség tör-

ténelme folyamán annyiszor használták ki ezt a fajta bátorságot, mások elnyomására és kizsákmányolására. Az ilyen háborúk kiküszöbölendők az emberiség életéből, mint ahogy küzdenek is ez ellen azok, akik célul tűzték ki a világbéke biztosítását és a társadalmi igazságosság békés úton való megvalósítását.

Ez alkalommal arról a bátorságról beszélek, amely az élet nehézségei között sorscsapások idején is, az étellel való bátor szembenézésre készíti az embert, a férfit vagy a nőt, adott esetben még a gyermeket is. Arról a bátorságról, mely a felfedezőket, a föld és népei megismerésére irányuló expedíciók vezetőit hatotta és hatja át ma is. Azoknak a bátorságáról, akik az emberi életért harcoltak és harcolnak, vagy akik lelki téren a tisztultabb szellemi vallásos hit érdekében folytattak küzdelmet, hogy a hit ne zsarnoka, visszahúzója vagy babonás szokások forrása legyen, hanem az ember felemelője és erkölcsi felelősségtudata erősítő-szolgálója.

Arra a bátorságra utalok, amely a testi szenvedések ellenére is hisz Isten segítségében, s erőt ad azok között is az emberi élethivatás betöltésére. Gondolok az élet hőseire, akik személyi gyengeségeik vagy betegségeik súlya és szenvedései közt is küzdenek önfenntartásuk érdekében, hogy se hozzátartozóiknak, se a társadalomnak terhére ne legyenek. Gondolok azokra, akik beteg vagy önmagával éppen tehetetlen hitvestárs, szülő vagy rokon mellett kell hogy éljenek, s szeretettel s önfeláldozással, kitartással és kötelességtudással ápolják hozzátartozóikat, hogy azok életét naponkénti szeretetteljes szívességeikkel elviselhetővé tegyék. Gondolok azokra, akik a szeretett hitvestárs elvesztése után félig árván maradt gyermekeik gondozását, nevelését végzik hősiességgel. Lemondanak, ha kell, még az élet apró örömeiről is, hogy gyermekeik nevelése és az életben való elhelyezése fontos feladatának eleget tehessenek, s gyermekeikből az emberi társadalom javára hasznos egyéneket neveljenek.

Ki merné tagadni, hogy ezeknek a munkáknak a végzéséhez, az élet ilyen terhei hordozásához bátorságra van szükség. Sokszor nagyobb bátorságra, mint az azonnali halál lehetőségével szembenézőknek, amely azonnal megoldja az egyén problémáját, míg az olyan életterhek, amilyenekre utaltam, sokszor egy egész életen át kísérik az embert.

De említhetném azok bátorságát is, akik a sarkvidéken, a világtól távol végzik felfedező munkájukat. Vagy akik az űrkutatásban elsőnek tették meg a földkörüli utat, s akiknek hősiessége előtt az egész világ csodálattal és elismeréssel adózott. Vagy az emberi élet védelmezésével kapcsolatban gondoljunk azokra a „mikróba vadászokra“, akik naponta vannak kitéve fertőzéseknek, s ezek folytán életük elvesztésének. Akik tudva azt, hogy ez a munka mennyi áldozatot követelt, hogy hányan estek munkájuk áldozatául, ennek ellenére is folytatják életveszélyes munkájukat, míg csak fel nem ismerik a kutatott betegség okozóit, s meg nem szabadítják azok pusztításától az emberiséget.

A tisztultabb szellemű vallásos hit harcosaival kapcsolatban utalok Dávid Ferencre, hitfelfogásunk apostol-lelkű úttörőjére, egyházunk első püspökére, aki 1566. január 20-án elő mert állani az unitárius reformáció tanaival. Micsoda bátorság kellett ahhoz, hogy a 16. században

a történelem ismert tényei ellenére, elő merjen állani s hirdesse a reformáció megkezdett munkája továbbfolytatásának szükségességét, folytassa a keresztény vallás további tisztítását, mely élete veszélyeztetését jelentette.

Azonban nemcsak az élet nehézségeivel szembenézőknek, az egyéni sorstragédiák hordozóinak, a felfedezések hőseinek vagy az élet védelmében, a betegségek ellen küzdőknek, és nem is csak a tisztult szellemi hitfelfogás jogosultságaért harcolóknak volt szükségük a lélek nemes fegyverére, a bátorságra. Erre a lelki fegyverre szükségük volt a társadalmi élet igazságtalanságai ellen harcolóknak is. Ők egy egész világ előítéletével szemben kellett hogy felvegyék a harcot, annak az alapvető igazságnak elfogadtatására, hogy minden ember nemcsak Isten előtt, de egymás és a törvény előtt is egyenjogú. Hogy egyetlen embernek vagy országnak sincs jogában a másik ember, ország vagy nép gyengeségét kihasználva azt leigázni és szolgáskorban tartani. Hogy minden embernek egyforma joga van az emberi javak termelésében a legjobb tehetsége szerinti munkával részt venni, s azokból a javakból szüksége szerint részesedni. Ez az igazság nemcsak társadalmi igazság, hanem vallási igazság is, az Isten atyai szeretetéből fakadó örök törvény alapján. Nagy bátorságra, igazi hősiességre van szükség ahhoz, hogy Isten atyai szeretetének ez az igazsága általános emberi igazsággá válhassék a földön.

Az ember lelki fegyverei közül csak a bátorság lelki fegyveréről beszéltem, amelyen át Isten gondviselő hatalma nyilvánult meg a történelem folyamán, amikor az embert bátor kiállásokon keresztül az ő országa, Istenországa megvalósulásához közelebb vitte. Erre a lelki fegyverre van szükségünk mindannyiunknak, hogy a testi fegyverek megsemmisüljenek, s az emberiség békés, boldog jövőjét Isten akarata szellemében biztosítsuk.

Legyen vallásos hitünk forrása a bátorság, hogy ennek segítségével valósítsuk meg Istenországát itt a földön. Ámen.

KÖKÖSI KÁLMÁN

AZ ÉLET CSODÁS, SZENT, ISTENADTA ALKALOM

Mk 15,39

Bizonyára sokan ismerik Móricz Zsigmond *Sárarany* című regényét. (A legelső kiadása több mint hatvan esztendővel ezelőtt jelent meg, az utolsó pedig ennek az évnak az elején.) Az irodalmi kritika nagyra értékeli ezt a kisregényt. Nem azért hivatkozom e regényre mint hogyha annak társadalmi mondanivalóját és igazságát bizonygatni vagy kétségbevonni akarnám, hanem csak azért, mert ez a regény arra indít, hogy az „Életről“, az „Emberről“ és a „Gondviselésről“ vallott hitemet ez alkalommal is meggyőződéssel és boldog örömmel hirdessem.